
Vergaderjaar 2000–2001

27 851

Verslag van de commissie voor de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten over haar werkzaamheden in het jaar 2000

Nr. 1

VERSLAG

Vastgesteld 5 juli 2001

De commissie voor de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten¹ heeft de eer verslag uit te brengen over haar werkzaamheden in het jaar 2000.

De voorzitter van de commissie,
Melkert

De griffier van de commissie,
Van der Windt

¹ Samenstelling:
Dijkstal (VVD), Melkert (PvdA), voorzitter, De
Hoop Scheffer (CDA) en De Graaf (D66).

VERSLAG OVER HET JAAR 2000

1. Samenstelling van de commissie

In de verslagperiode bleef de samenstelling van de commissie ongewijzigd.

2. Beknopt overzicht van de in de verslagperiode verrichte werkzaamheden

De commissie meent er goed aan te doen haar werkwijze uit een te zetten. De gedachtewisseling geschiedt steeds meer op basis van brieven van de minister, al dan niet op verzoek van de commissie. In het jaar 2000 ontving de commissie enkele tientallen brieven van de onderscheiden ministers. De minister krijgt in de vergadering de gelegenheid een verdere actualisering van het onderwerp te geven, waarna een discussie kan plaatsvinden. Bij de rondvraag bestaat gelegenheid overige onderwerpen aan de orde te stellen. Dit wordt als een bevredigende werkwijze ervaren met betrekking tot ontwikkelingen die voor haar van belang zijn. Bij haar oordeel hanteert de commissie als uitgangspunt: «openbaar waar het kan en geheimhouding alleen waar het noodzakelijk is». Datzelfde uitgangspunt hanteert zij bij haar verslag aan de Kamer. Dit betekent noodgedwongen dat niet alle zaken geheel of diepgaand in het verslag vermeld kunnen worden. Zaken die vanwege het staatsgeheime karakter niet in het openbaar kunnen worden besproken, komen evenwel nadrukkelijk en waar nodig tot in detail aan de orde in de besprekingen met de ministers.

De commissie voerde op 9 februari 2000 overleg met de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, in welke vergadering een groot aantal onderwerpen werd besproken.

Zo werd stil gestaan bij de situatie op de Molukken en bij de emotionele gevolgen die deze gespannen situatie teweegbrengt voor de in Nederland woonachtige Molukkers. De minister gaf te kennen de situatie zowel in Indonesië als in Nederland nauwlettend te zullen blijven volgen.

Voorts werd aandacht besteed aan een andere brandhaard, te weten de Balkan, vooral met het oog op mogelijke gevolgen voor de situatie in Nederland.

Een jaarlijks terugkerend onderwerp betreft het EU-Terrorisme dreigingsdocument. Nadat de commissie de belangrijkste onderwerpen uit dit document had besproken, werd wederom aangedrongen bij de minister om de andere lidstaten te bewegen tot (verdere) openbaarmaking van het document. De minister merkte op dat zijn pogingen daartoe een gunstige ontwikkeling laten zien, doch dat het te bereiken resultaat nog niet is verwezenlijkt. Hij zou zich daarvoor blijven inzetten.

De ontwikkelingen in Suriname aangaande de presidentsverkiezingen en de mogelijke gevolgen voor de veiligheidssituatie en de betrekkingen met Suriname, indien Bouterse zou worden verkozen, waren eveneens onderwerp van bespreking. De commissie was daarbij ook geïnteresseerd in een aantal aspecten met betrekking tot het strafrecht dossier en de mogelijke gevolgen van de internationale signalering, voor een arrestatie en voor een uitleveringsverzoek.

Een toenemend probleem, zo constateerde de commissie, is de mensenhandel. Na een nadere uiteenzetting van de minister over de besprekingen met de bewindslieden van Justitie, werd afgesproken dat de commissie over de verdere voortgang inzake de BVD-activiteiten bij de bestrijding van mensensmokkel wordt ingelicht.

In de vergadering van 30 mei 2000, eveneens met de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, stond de bespreking van het geheime deel van het jaarverslag van de Binnenlandse Veiligheidsdienst over het

jaar 1999 centraal. De commissie ging onder meer in op de mate van samenwerking met buitenlandse zusterdiensten. Ook werd gesproken over activiteiten op het terrein van bedrijfspionage, die waar mogelijk bestreden worden.

Ook in deze vergadering kwam de gespannen situatie op Ambon ter sprake.

Op 21 juni 2000 kwam de commissie in vergadering bijeen met de minister van Defensie, voornamelijk ter bespreking van het geheime deel van het jaarverslag over 1999 van de Militaire Inlichtingendienst (MID). De commissie was van oordeel dat het stuk een betere informatieve waarde heeft dan de voorgaande verslagen. De commissie ging in op de activiteiten van de dienst en op het belang daarvan. Ook de werkwijzen en de samenwerkingspositie met andere diensten kwamen ter sprake, evenals de betrokkenheid van de MID ter voorbereiding van een mogelijke Nederlandse deelname aan internationale vredesmissies. Aandacht werd besteed aan de samenwerking met diensten uit landen die het lidmaatschap van de NAVO wensen.

De commissie overlegde op 12 oktober 2000 met de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Wederom kwam de Molukse kwestie aan de orde. De commissie steunde de pogingen van de regering om door middel van overleg de positie van Nederland onder de aandacht te brengen.

Op basis van een brief van de minister werd uitvoerig van gedachten gewisseld over de BVD-activiteiten rond het vraagstuk van de mensensmokkel. De inspanningen van de regering om dit tegen te gaan werden door de commissie ondersteund. Het aspect van de internationale samenwerking tussen de verschillende diensten en de inzet van voldoende mensen werden besproken.

Ten aanzien van de nog steeds slepende kwestie-Wilman, nu naar aanleiding van een brief van vier leden van de Tweede Kamer, werd geconcludeerd dat de commissie hierin geen taak meer heeft.

Ook werd gesproken over de positie van de Commissie van Toezicht, voor zover deze de verhouding tot de commissies uit de Tweede Kamer betreft. In het overleg met de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zegde de voorzitter toe bereid te zijn tot een afzonderlijk overleg met die commissie over deze positie. Het initiatief daartoe ware over te laten aan de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De minister gaf een toelichting op de voortgang van de voorbereiding.

3. Behandeling van ingekomen brieven en andere bescheiden

De commissie ontving in het jaar 2000 wederom een groot aantal brieven afkomstig van een vaste briefschrijver. Voor het overige werd in drie brieven de aandacht van de commissie gevraagd voor activiteiten van de Binnenlandse Veiligheidsdienst, bestaande uit het afluisteren en achtervolgen van adressanten. De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft de commissie, op haar verzoek, ingelicht, waarna de commissie de adressanten heeft bericht geen aanleiding te zien tot vervolgstappen. Een andere brief werd ambtelijk terzijde gelegd door de griffier van de commissie wegens onwelvoegelijk en beledigend taalgebruik. Adressant werd daarvan in kennis gesteld.

Voorts ontving de voorzitter van de commissie een uitnodiging voor het bijwonen van een hoorzitting over Echelon, welke hoorzitting werd georganiseerd door het Europees Parlement. Met instemming van de commissie is besloten niet op deze uitnodiging in te gaan, aangezien in het algemeen geldt dat geen mededelingen worden gedaan over eventueel in het vertrouwelijk beraad van de commissie spelende kwesties.

Ten slotte ontving de commissie een afstudeerscriptie over de wettelijk in te stellen Commissie van Toezicht, alsmede een exemplaar van het activiteitenverslag over 1999 van het Belgische Vast Comité van Toezicht op de inlichtingendiensten.